

4. Юрченко М. В. Повітряний кодекс України як правова основа діяльності авіаційної галузі / М. В. Юрченко // Актуальні проблеми держави і права. – 2013. – Вип. 70. – С. 216-223.

5. Іваницька О. М. Сучасний стан авіаційної галузі та проблеми державного регулювання розвитку авіа галузі в Україні / О. М. Іваницька, А. Г. Гадіак // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2013. – № 1. – С. 102-105.

6. Радченко М. В. Повітряний кодекс як правова основа діяльності авіаційної галузі / М. В. Радченко // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2014. – № 4 (1). – С. 210-217.

УДК 343.98(043.2)

Бузун О. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Логвиненко А. О., старший викладач

КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕЗАКОННИХ ЗАВОЛОДІНЬ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Все дедалі більше постає проблема в нашому житті незаконного заволодіння транспортних засобів. Слідча практика переконливо свідчить про те, що переважна більшість незаконних заволодінь транспортними засобами являє собою множину діянь, що класифікуються у певних випадках за сукупністю транспортних та інших, суміжних чи пов'язаних з ними, злочинів. Так, незаконне заволодіння транспортними засобами може бути поєднано з порушеннями правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК); знищенням, підробкою або заміною номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу (ст. 290 КК); підробленням документів, печаток, штампів та бланків, збутом чи використанням підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК); незаконним придбанням, збутом або використанням спеціальних технічних засобів отримання інформації (ст. 259 КК); умисним вбивством (ст. 115 КК); розбоєм (ст. 187 КК); вимаганням (ст. 189 КК); умисним знищенням або пошкодженням майна (ст. 194 КК) та ін. [1].

Аналіз матеріалів слідчої і судової практики дозволяє класифікувати незаконні заволодіння транспортними засобами на три групи залежно від характеристик предмету злочинного посягання, мети злочину, способів викрадення (дій щодо підготовки,

вчення та приховування), особи злочинця, а також обстановки (часу, місця та умов) викрадення:

- 1) прості (або ситуативні);
- 2) заздалегідь підготовлені нескладні;
- 3) ретельно сплановані складні.

Перша група – прості (або ситуативні) незаконні заволодіння транспортними засобами. Предметами злочинів даної групи стають автомобілі економ класу вітчизняного виробництва або виробництва країн ближнього зарубіжжя.

Суб'єктами простих (або ситуативних) викрадень транспортних засобів найчастіше є одиночні працездатні чоловіки молодого віку (від 14 до 25 років), які ніде не працюють та не навчаються (близько 23%), мають низький рівень освіти, або групи підлітків з неблагополучних родин (19%), кожний другий з яких не вміє керувати автотранспортом відповідно з вимогами Правил дорожнього руху та технічної експлуатації транспорту [2, с. 26].

Друга група – заздалегідь підготовлені нескладні незаконні заволодіння транспортними засобами. Найчастіше безпосереднім предметом даного різновиду заволодіння стають транспортні засоби імпортного виробництва. Визначають даний різновид викрадень злочинні групи з двох-трьох чоловіків. Зазвичай механізми викрадення складається з кількох етапів: Зазвичай механізм викрадення складається з кількох етапів:

- 1) на підготовчому етапі злочинці визначаються із видом автомобіля, який планують викрадати, та підбирають блок керування двигуном і панель приладів, у якій знаходиться пристрій для зчитування штатного імобілайзера;

- 2) у спальних районах відслідковують транспортні засоби певних характеристик (марки, моделі, кольору), які власники залишають на ніч у не охоронюваних дворах багатоповерхових житлових будинків;

- 3) непомітно оглядають автомобіль ззовні, визначають наявність та вид сигналізації чи (і) інших засобів захисту та відключають їх;

- 4) відкривають замок на дверцятах;

- 5) один із викрадачів замінює під капотом блок керування двигуном, а інший – панель приладів (до якої підходить свій ключ запалювання із чипом, що мають злочинці);

- 6) заводять двигун та зникають з місця події на викраденому авто;

- 7) переганяють автомобіль у певний регіон та продають без документів за півціни заздалегідь визначеним особам.

Третю групу утворюють ретельно сплановані складні незаконні заволодіння транспортними засобами. Безпосереднім предметом

даного різновиду незаконних заволодінь транспортними засобами стають заздалегідь визначені (у тому числі, замовлені) автомобілі імпортного виробництва представницького чи бізнес класу. Викрадений автомобіль можуть перефарбувати, перебити номери кузову й двигуна, придбати нові документи, після чого продати повністю укомплектований автомобіль. Близько 90 % зазначених авто вивозяться за межі держави, частіше за все у колишні республіки СРСР (особливо південні) [3, с. 343-370].

Таким чином, незаконні заволодіння транспортними засобами, вчинені організованими групами, набувають міжнародного характеру. Способи приховування незаконного заволодіння транспортними засобами в більшості випадків спрямовані на ускладнення виявлення викрадених автомобілів та зводяться до комплексу певних дій. Така злочинність розквітає там, де загострені соціально-економічні проблеми, до того ж це зумовлено складними політичними реаліями. У цих умовах бурхливо розвивається кримінальне суспільство, яке підриває економіку і соціальне життя. Тому ми повинні дедалі більше розглядати дану тему, оскільки хотілося б, щоб законодавці звертали увагу на цю проблематику та знайшли шляхи вирішення даної проблеми.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Особливості розслідування кримінальних справ, пов'язаних з легалізацією транспортних засобів: метод. реком. ГСУ, ДНДЕКЦ. – К, 2008. – 728 с.

3. Матюшкова Т. П. Методика розслідування незаконного заволодіння транспортними засобами / Т. П. Матюшкова, Н. Є. Філіпенко, С. І. Шебалдас // Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України: зб. наук. праць факультету підготовки слідчих ХНУВС за 2012 рік / за заг. ред. чл.-кор. НАПрН України, д-ра юрид. наук С. М. Гусарова; академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. – Х.: Діса плюс, 2013. – 574 с.